

**Naul nga Pol Muli tevi
TAETAS
Batu nale nga mivsivseni lut
nga parmeteni naul ngel
puto suri**

Pol elngi Taetas nga ni ãimajing reнге norour ne Krit, ko oli naul ngel tevi nga puspe suri lat nga ãimajing tweni majingen sen puto suri. Pol ospe suri liken se jinibb san nga puwowomu re kalesia nir. Ko ospe kele suri liken se kalesia nir puon ko ãirres pirpese.

Pol owra 'Erres' tevi Taetas

¹ Inu Pol nuvi jinibb ne majingen se Atua. Ko Iesu Kristo okonik erpe aposol nga ãela se jinibb nga Atua mĩlngir pa musuw nga nir parosuri ni, ko nga parongwose nale ne weretunen nga mivi batbatu kalesia mauren se kerr. ² Ko ni okonik kele nga bololi nir parlingi norrorrmien ser puto ãiterter reнге mauren nga muto tuwi ngok vini. Mauren nen, Atua, nga sete orongwos ãikerkeris, owrai womu pae tuwi jer nga ãilai tevi kerr. ³ Ko reнге daron momsawos nen, eviseni mauren nen, reнге nale sen. Ko Atua nga mĩla mauren tevi kerr elngi nale ngok reнге nevreк, ko owrai eterter nga inu bowra tweni ko wor tevi jinibb nir.

⁴ Taetas, nik kurpe natuk woswos reнге metka ne nosurien, nomok-uli nale ngel tevim. Ngel

evi loten suk, nga merrenien ko demat se Atua Tata ko se Iesu Kristo nga ñila mauren tevi kerr piptevim.

Majingen se Taetas iak Krit

⁵ Nulngim iak reнге norour nga Krit nga nik kupmajing lilane majingen nir nga mevel lingir. Nuwrai pa tevim nga kupsusture ßirterawarrenc nga parwowomu re kalesia nir reнге lat jijle nir. Ngok kuprrormi nale lilane suk ngel: ⁶ Birterawarrenc nga pokwowomu re kalesia nir pivi wor jinibb nga mauren sen musorsan ko ñirres. Ko pimrreni temijpal nesen sen ko sete puoji nesevin ñinij.^A Ko natun kele nir parosuri Atua ko wor. Sete erres nga nospen nga ñisij puto suri natun nir, nga marwolu karkar rrek sete marosuri nale. ⁷ Jinibb san nga pokmetmete kalesia nir, mauren sen pusorsan wor ßirres. Suri Atua elngi pa majingen sen oto re nevren. Ni nolon sete pian mare ßelak, sete purongwos pulolar pingavil, sete pokminmin, sete pokpalpal, ko sete pokmerreni nevöt pilep. ⁸ Ni poklai ko wor neturvitan nir paran re naim sen. Ko pimrreni sev nga ñirres. Ko pivi ñer nga pusorsan ßirres, ko puon ßirres. Ko sev nga ñisij nga ni mimrreni, pubböt ore tetajer. ⁹ Ni putor totkoni nale nga rramok-visviseni jinibb nir ren ßiterter ko nga sete purongwos pimjabböl. Ko ni purongwose vajin pavisviseni

---

^A **1:6** Erpe iel, Pol owra ‘nesen sen pisansan kobbong’, ko reнге nale se ñeri Gris nir, ngok erpe ßetile nale san nga mining nen erpe nga namlingi, ‘pimrreni temijpal nesen sen ko sete puoji nesevin ñinij.’

jinibb nir renge nale momsawos nen, ko ñiwer rrerrarre nale se nir nga martere nale nen.

Jinibb ne nevisvisenien gerisen

¹⁰ Ko jinibb elep sete arosuri nale, ko arkerkerasi jinibb m̃inij nir renge kalesia tevi norrorrmien ser nga m̃ikarkar. Nir elelep renge nir ngok arivi m̃eri Isrel. ¹¹ Kapwer ore ko wor nale ser, suri renge metka sopor, nale nga mirpok erpe poklokloksi pa jinibb ñetñeti nir. Jinibb ngok nir arvisviseni jinibb nir renge nale nga sete m̃irres nga jinibb puwrai, nga puloli parongwos parevei bbong nevöt ser pilep ren. Ko murrun ngok evi nga jinibb non ñisij e kobbong. ¹² Meri Krit lweni kobbong san nga mivi propet se nir, owra ‘O, m̃eri Krit arivi jinibb nga marokkerkeris tetajer, arirpe nanu rrum nga marsij, arivi jinibb nga sete marongwos parmajing, ko marorr milep.’ ¹³ Ko nale sen ewretun kobbong. Ko suri nanu ngok, nik kupsurponir ko wor nga puloli nosurien ser ñiterter. ¹⁴ Nik kupwer ore nir nga setemun parrul totkoni tutunmasa gerisen ngok se m̃eri Isrel nir, ko nale se nir nga marivel lingi pa nale weretunen musuw.

¹⁵ Nanu jikle arwokwok tevi nir nga nolor marwokwok, ko sete nanu san owokwok tevi nir nga nolor marrokitkit ko sete marosuri. Suri norrorrmien ser orongta pae renge nanu nga m̃isij osuw, ko nolor setemun arongwos parbbujbbuj re nanu nga marsij nga maroklolir. ¹⁶ Nir ngok arok-wera arongwose Atua, ko murrun nga marok-loli arviseni nga nale ngok nga marok-werai evi gerisen kobbong. Nir ngok

arsij ãerãer. Arok-tor otvi nale, ko sete arongwos parloli nanu nga mĩrres san.

2

Nale tevi jinibb nga martera nir

¹ Ko nik Taetas kupwera tweni ko wor nevisvisenien nga musorsan tevi nale were-tunen. ² Kupwera tevi ãirterawarrend nir nga sete parmini ãelak norro rreknga nuwi nga mĩterter, ko nga murrun nga mumomsawos puto tevir. Ko sev nga mĩsij nga nir marmerreri, partur ore tetajer. Nosurien ser ko merrenien ser porsorsan ãirres, ko parongwos partori majingen ser ãiterter pian pijpari bongsin. ³ Ko renga murrun ngok kele kobbong, kupwera tevi lekterwarrend kele nir nga nir parloli wor murrun nga marmomsawos, pirpe nesevin nga marlik renga sel nga muon mĩrres. Ko sete parij ãisij suri nise jinibb mĩnij nir. Ko sete parokmini ãelak norro rreknga nuwi nga mĩterter. Ko parvisviseni sel nga mĩrres ko wor, ⁴ nga parongwos parsesre nesenwarrend nir nga nir parmerreni lenglengen diwen ser tevi natur nir. ⁵ Ko sev nga mĩsij nga nir marmerreri, partur ore ko wor, puloli nga nir paron ãirres. Ko parvisviseni nga parmetmete naim ser ãirres, ko nga parosuri diwen ser. Ngok puloli jinibb san sete purongwos ãirij tere nale se Atua.

Nale tevi mĩelakel nir

⁶ Ko renga murrun ngok kele kobbong, nik kuprevei mĩelakel kele wor nir nga sev nga mĩsij nga nir marmerreri, partur ore tetajer. ⁷ Renga

nanu jijle nga kumloli, kupviseni ko wor rengenor majingen nga marres nga komok-lolir, nga puloli nir parvijuri vajin. Ko daron nga kopokwer visviseni, ko nale som pivi wor weretunen ko, ko purrow p̄irres. ⁸ Ko kupvisviseni nale nga musorsan kobbong, nga jinibb sete parongwos parij p̄isij suri. Ko kuprongwos kuploli vajin jinibb san nga mutur tere kerr non p̄isij, suri ni nanu nga puwrai tere kerr pijkie, suri murrun ne kalesia nir osorsan erres.

Nale tevi jinibb ne majingen nir

⁹ Nik kupviseni jinibb ne majingen nir nga parosuri numal ser ko parloli numal ser parir rengen nanu jijle nga marlolir. Ko sete parij weli kele numal ser, ¹⁰ ko sete parsesaro rengen nanu se numal ser. Ko nir parviseni tetajer nga nir arok-loli erres, puloli numal ser parongwose parbibto re nir. Ko re murrun ngok, nanu jijle nga marlolir ngok parjoroi rengen no jinibb nir nale se Atua nga mokla mauren tevi kerr.

Batbatu mauren se kalesia nir

¹¹ Merrenien se Atua ermali pa nga p̄ilai mauren tevi jinibb jijle nir. ¹²⁻¹³ Ko kerr rramok-tiriv nga rraplesi nabong nga milep ngok nga norrorrmien se kerr muto rengen, nga Iesu Kristo nga mivi Atua ko nga p̄ilai mauren tevi kerr pia-rremali rengen tevi nosrövien sen nga milep. Ko lelingenok nga rramok-tiriv, merrenien ngok se Atua eviseni tevi kerr nga lelingenok ko pa rraplinglingi murrun nga sete marsorsan re no Atua. Sete rrapmerreni p̄elak nanu ne iel ngatan nir. Ko nanu nga marsij nga

kerr rrammerreni, rraptur ore tetajer. Rraploli murrun nga marsorsan marres nga Atua purnge p̃irres suri kerr renger.

¹⁴ Iesu Kristo ela mauren sen nga p̃ila mauren tevi kerr. Ko ni ojri lweni kerr renge murrun nir nga sete marsorsan, ko ololi kerr rramirpe gortien san nga mauren se kerr muwokwok m̃irres. Rramivi jinibb sen kobbong, ko rramterter nga rraploli majingen nga marres nir. ¹⁵ Kupwera nale ngok tevi jinibb som nir. Ko kupsusture norrorrmien ser, ko kuprij p̃iterter nga kupwer ore murrun nga m̃isij se nir renge derteren jile nga muto jim. Ko sete kuploli jinibb san puklu wutan re nik.

3

Murru kalesia nir

¹ Kupwera i lilane tevi jinibb som nir nga parosuri ko wor jinibb nga marlelep nir nga martori vanu, ko nga parvijuri nale ser. Ko parlik metmet tetajer nga parloli majingen nga marres nir. ² Ko kupwera i tevir nga sete parij p̃isij tere jinibb san, ko sete parivi jinibb nga parok-lat; parivi jinibb nga parok-loli sel p̃irres tevi jinibb nir. Ko murrur pumolmol tevi jinibb totoklai. ³ Ko kerr kele, bonevis rramok-irpok, nga rramok-lengleng nabong sapon, ko rramok-tor otvi nale ko rramok-sarr, ko nabong sapon rramok-loli nanu nga rraprunge p̃irres ren nga kerr kobbong rrammerreni. Ko iok rramirpe demij maur se nanu ngok nir. Ko tetajer, nolo kerr oklelep, ko rramok-tori lolaren epriv p̃elak. Jinibb nir arungasi kerr, ko kerr rramungasi nir.

⁴ Ko daron nga merrenien se Atua ko sel sen nga mokloli mĩrres miplari ji kerr, ko ni elai mauren tevi kerr vajin. ⁵ Ko sete ololi erpok suri kerr rramloli majingen nga marres, ejki. Ela mauren tevi kerr suri ornge esij kobbong suri kerr. Erpe Nemĩn On errawe vaseni nolo kerr ko ololi kerr erpe rramĩiak luwi tevi mauren nga mimerr kele. ⁶ Erpe Atua ololi Iesu Kristo nga mĩla mauren tevi kerr ejivreni Nemĩn On sen renge kerr. ⁷ Ko nalol nga mĩrres sen elai mauren tevi kerr nga muloli rramivi jinibb nga marsorsan mĩrres renge non, ko kerr rramrongwos rrapror sweri mauren nga sete orongwos pusuw. Rramlingi norrorrmien se kerr oto pa renge mauren nen osuw. ⁸ Nale ngok evi weretunen.

Ko numrreni nik Taetas kuprij wor suri nanu ngok nir, nga puloli jinibb nga marosuri Atua arongwos parloli norrorrmien ser pĩterter kele nga parloli majingen nga marres, ko nga marongwos para-rres kele wor tevi jinibb jijle nir. ⁹ Ko nik kupan ngasu wor re laten se nir nga marlengleng ko nga marok-meteni p̃elak re naul ne nise metka ser nir nga tuwi pa, ko kupan ngasu wor re laten ko balpalen nga marok-loli renge murrun wowarrencng nga marpelari renge nale nesesreien se Moses. Nale nga marirpok arivi nale nawon rres, sete arongwos parloli nanu san p̃irres. ¹⁰ Poro jinibb san pokloli jinibb parwijwij ngasu nir renge nale nga mirpok, ko nik kupan kupser metutue pijpari pivaru kobbong, ko vitunen setemun kupan. Ko setemun kupkorti tevi m̃ernen kele. ¹¹ Suri nik kurongwos pae jinibb nga mirpok, norrorrmien sen esij ko

pa, ko nololien sen eviseni nga ni ololi pa esij.

Bongsi nale se Pol

¹² Ko daron nga mokoni Atemas rreknga Tikikas nuru tuwen vinuk jim, nik kupŕelak p̄iterter nga kupini jik Nikopolis, suri inu nurrormi bean belik ie daron ne melas. ¹³ Ko kupŕelak kele nga kupla se nuru ngok Apolos ko jinibb nga mokvisviseni nale ngok Sinas, nga kupseser tevi nuru renge nanu jijle nga portori renge sel se nuru. ¹⁴ Ko jinibb se kerr nir parongwos parterter ko wor renge majingen nga marres, nga parongwos parlai se nir nga nevrer mumrrol renge nanu san. Sete erres nga parlik nawon.

¹⁵ Nir nga marlik tevik iel arwera “Erres” tevi nik. Ko nik kupwerai “erres” tevi sele kem nir nga marivi kalesia. Ko ngel evi loten suk, nga merrenien se Atua puto tevi kami jijle. Nuwra “Remsom”.

Naul On Nga Mimerr Uripiv
The New Testament in the Uripiv language of
Vanuatu

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators

Language: Uripiv (Uripiv-Wala-Rano-Atchin)

Dialect: Uripiv

Translation by: WBT

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019

96303ce7-aa0a-513c-862d-415957a542e1